
„MADÁRIJESZTŐ” 1.

---

27. FEJLESZTÉSI MŰVÉSZETI MODUL

KÉSZÍTETTE: DR. PÁLI JUDIT, KOVÁCS ÉVA, SIPOS ERZSÉBET,
SCHMIDTNÉ BALÁS ESZTER, TARNAI LÁSZLÓ, VITÉZ GYÖNGYVÉR

MODULLEÍRÁS

27. MODUL. „MADÁRIJESZTŐ” 1.

A modul célja	<ul style="list-style-type: none"> – preventív célú képesség- és készségfejlesztés, – tanulási nehézségek megelőzése, – szociokognitív funkciók fejlesztése, – szociabilitás fejlesztése, – kulturális beágyazódás a hagyományok rendszerébe
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	1–2. osztály A gyermekek funkcionális életkorához igazítottan
Modulkapcsolódási pontok	Kapcsolódó modulok: Keresztmodulok, Fejlesztési keresztmodulok, Fejlesztési művészeti modulok A „Madárijesztő” modulok (belső) számozásuk szerint következzenek egymás után!
A képességfejlesztés fókuszai	<ul style="list-style-type: none"> – motoros koordináció alapfolyamatai, – észlelési folyamatok, – figyelmi folyamatok, – emlékezeti folyamatok, – gondolkodási folyamatok, – testtudat kialakítását támogató funkciók, – érzelmi, szociális és kapcsolati folyamatok

AJÁNLÁS: FEJLESZTÉSI CÉLOK

A madárijesztő felfogható egy botra öltöztetett bábként. Ezzel nem csak motoros, észlelési, hanem fontos szimbolikus és a testélményhez, testtudatoz kapcsolódó vonatkozásaival megszemélyesített figurává válik. A ruhák tárgyismereti jellegén túl, szintén a téri ábrázoláshoz jutunk (haptikus, lásd agyag). Komoly praktikus megoldásokat igényel, hogy milyen sorrendben, milyen módon kerül a vázra a ruhák sora.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Keresztmodulok, Fejlesztési keresztmodulok, Fejlesztési művészeti modulok

Tanulmány a „Matematika kompetenciák fejlesztése célzott képesség-, készségfejlesztéssel” FKM és BFMŰ modulokhoz

- dr. Páli Judit: A gondolkodási stratégia fejlődése és fejlesztési lehetőségei, bölcsészdoktori disszertáció, ELTE, Budapest, 1980.
- dr. Páli Judit: Játék és gondolkodási stratégia, I., II., III., Óvodai Nevelés, 1984, 6., 7., 8. szám
- dr. Páli Judit, Forgách Balázs: Diagnosztikus és korrekciós programcsomag, Pihenő mackók gyermekkártya, Kukucs Stúdió Játékműhely; Novum Kiadó, Budapest, 2005.
- dr. Páli Judit–Kukucs Stúdió akkreditált pedagógus-továbbképző tanfolyama:
Dr. Spencer Kagan:
Csillagszem Fejlesztő Általános Iskola
Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekekért Alapítvány keretében: A játék (a közös játék) szerepe az idegrendszer fejlődésében és a szocializációban
Kooperatív tanulásszervezés
Prevenációs programja
- Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekekért Alapítvány keretében: A matematikai tanulási nehézségekkel/zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése matematika-órán és azon kívül – pedagógus-továbbképzés, ismételt akkreditálása folyamatban
- Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekekért Alapítvány keretében: A matematikai tanulási zavarokkal küzdő/fejlődési dyscalculiás gyermekek vizsgálata – 18 éves korig – pedagógus-továbbképzés, ismételt akkreditálása folyamatban
- Prof. PhD Ladislav Košč CSc. Kalkulia III. tesztsomag (DYS Alapítvány standardizálta, magyarországi reprezentatív minta alapján. A tesztsomagot a DHS Alapítvány gondozza. A dyscalculia vizsgálatokat a Csillagszem Fejlesztő Általános Iskola és Tanulást Segítő Fejlesztő Központban végezzük, koveva@dys.hu)

ÉRTÉKELÉS

A differenciáló pedagógia elterjedésével a Tyler-féle elképzelés mentén fontossá vált a pedagógiai célok felülvizsgálata, a gyermekek előzetes széles körű tapasztalatainak figyelembevétele és az értékelés differenciáltabbá válása. Saját munkánkban, amely a fejlesztő céloknak rendelődik alá, főként a diagnosztikus értékelést használjuk, a játszó folyamatba ágyazva. (Felhasznált irodalom: Didaktika, Falus Iván [szerk.], 1998.)

Törekszünk arra, hogy a gyermekek önellenőrzéssel vagy egymás ellenőrzésével azonnal korrigálni tudják tevékenységeik lépéseit. Ezekkel a célkitűzéseinkkel pszichológiai tekintetben nagymértékben kihasználjuk azt a rést, amely Vigotszkij munkásságához köthetően a fejlődéslélektan egyik alapigazsága: mit tud a gyermek kis segítséggel, amit egyedül még nem... (legközelebbi fejlődési zóna, Vigotszkij, a hivatkozást lásd a tanulmányban). Esetünkben a modulok munkamódszerei azt a célt valósítják meg, hogy lehetőleg a gyermekek váljanak egymás segítőivé, ezzel adunk hangsúlyt a szociokognitív folyamatoknak.

Az iskolában tanuló gyerekek között igen nagy különbség mutatkozhat a kognitív képességek, a fejlődési ütem terén, illetve az otthonról hozott ismeretek, tanulásra való motiváltság szintjeiben. Ezek a különbségek a művészetek iránti érdeklődésben, készségtárgyakhoz való viszonyban is erősen megmutatkoznak. Fontos, hogy a készségtárgyakat tanító pedagógus maximálisan rugalmasan kezelje az egyéni adottság-, képességbeli különbségeket.

A készségtárgyakban a művészeti produktumok (képzőművészeti alkotások, éneklés, táncolás, mozgásos tevékenységek stb.) minőségi értékelésénél a pedagógusok értékelő magatartásának, valamint a tanulók kölcsönös és önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése. Ezáltal a pozitív véleménynyilvánítások erősítik a tanulók belső motivációját, önbizalmát az adott művészeti tevékenységek iránt. A tévedések megbeszélése, kijavítása közösen történik. A hibák elfogadása, a tanulási folyamat részekénti kezelése biztonságot ad a gyermekeknek.

AZ ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

A szöveges értékelésbe beépítetten (félév, illetve év végén) a gyermek önmagához történő fejlődését figyelembe véve – a képességfejlesztés területére fókuszáltnan.

AZ ÉRTÉKELÉS IDEJE

Minden tevékenység – módszertől függetlenül – ellenőrzéssel, értékeléssel zárul, hiszen az eredményességhez, hatékonysághoz elengedhetetlen az azonnali visszacsatolás.

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMÉLYE

Az ellenőrzés, értékelés személye függ a tanítási-tanulási folyamat szervezési módjától; lehetőleg a csoportos tevékenységeknél a gyermekek maguk értékeljenek.

1. A csoportban végzett munka ellenőrzésére ajánlott beiktatni:

- a) A csoportos önellenőrzési, önértékelési módszert: a közösen végzett munka csoportos önellenőrzése, közös szóbeli önértékelése az együttes felelősségvállalást, egymás segítségét, egymásrautaltságát eredményezi, mely a közösségtudat kialakításában, fejlesztésében játszik nagy szerepet.
- b) Az egymás csoportos ellenőrzésére, értékelésére alkalmas módszert, amely a csoportok közötti együttműködést, bizalmat erősíti. Egymás pozitív megerősítésével, az építő kritikák megfogalmazásával hozzájárul a csoportok közötti kommunikációhoz.

2. A páros munkák heterogén vagy homogén pár esetén is páros ellenőrzéssel, értékeléssel zárulnak:

- a) Heterogén pár esetén nagy hangsúlyt kap az egymásrautaltság, hiszen a tanuláskor is a segítség, a támogatás erős, az ellenőrzéskor is az egyik gyermek „kistanító” szerepet vállalva javít, dicsér, építő kritikát fogalmaz meg.
- b) Homogén pár esetén a kölcsönös támogatás kapja a fő szerepet, az ellenőrzés, értékelés iránya kiegyenlített.

3. Önálló, egyéni, részben egyénre szabott vagy individuális munka esetén:

- a) Önellenőrzés, értékelés során a gyermek saját munkáját ellenőrizve, a hibáit megfogalmazva önkritikát gyakorol, ezáltal személyisége, belső kontrollja fejlődik.
- b) Tanítói ellenőrzés, értékelés: az ellenőrzés-értékelésnek e klasszikus formája külső, objektív kritikát vagy megerősítést fogalmaz meg.

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTRENDSZERE

A készségi tárgyak eltérő tevékenységtípusai eltérő értékelési szempontokat kívánnak meg, de szem előtt kell tartani a diagnosztikus szemléletet.

A modulban szereplő ellenőrzési, értékelési módok mindig az adott produktum, alkotás bemutatásával zárulnak. A bemutatók ellenőrzése, értékelése történhet a tanár által, csoportosan, párban vagy önértékeléssel.

A gyermekek által végzett értékeléseknél meg kell adni az értékelési szempontokat is, hiszen más szempontrendszert igényel egy kézműves alkotás, mint egy néptáncbemutató.

Kézműves foglalkozásokon a gyermek:

- Képzőművészeti tevékenységek iránt milyen mértékben érdeklődő?
- Témaválasztása milyen mértékben változatos?
- Színhasználata milyen mértékben változatos, esetleg érzelemkifejező (fekete, vörös stb.).
- A tanult technikák alkalmazásában milyen mértékben bátor?
- Eszközhasználata milyen mértékben biztos?

Modulok: Méhviaszgyertya, Só–liszt gyurma, Advent 3. (adventi koszorú készítése), Álarc – gipszmaszk, Illatpárnák, Madárijesztő

AZ ÉRTÉKELÉS MÓDSZERE

A modulok filozófiájának megfelelően az ellenőrzés-értékelés folyamatjellegű, diagnosztikus-elemző, és nagymértékben a gyermekek véleményeit veszi figyelembe. A felnőtt saját értékelésével inkább mintaadó, semmint autokratikus hangadó.

Az ellenőrzési-értékelési mód megválasztásánál figyelembe kell venni az azt megelőző tanulásszervezést, tehát a páros vagy csoportos tevékenységet páros, csoportos ellenőrzés-értékelés zárja.

MODULVÁZLAT

	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport – A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (melléklet megjelölése)
				Munkaformák	Módszerek	
A tartalom feldolgozása						
	<p>1. Tudatos csoportalakítás 2 perc</p>	*szocializációs, érzelmi, gondolkodási és viselkedési stratégiák, együttműködési készség, konszenzus, felelősségvállalás, beszédészlelés, beszédmegértés,		csoportalakítás	a csoporttagokat a tanár jelöli ki	
	<p>2. Előzetes beszélgetés a madárijesztők szerepéről, fontosságáról 5 perc</p> <p>Meserészlet felolvasása vagy meghallgatása az „Óz, a nagy varázsló” című meséből.</p>	<p>beszédprodukció, szövegfeldolgozás, mások szándékállapotának megértése, minőségfogalmak</p>	A gyermekek előzetes ismereteire támaszkodva utalás a mesére vagy a mese felelevenítése élő mesefelolvasással vagy hanghordozóról.	frontális	tanári bemutatás, közös beszélgetés, mesehallgatás	pl. „Óz, a nagy varázsló” című mese könyvben vagy hanghordozón
	<p>3. Gyűjtőmunka: gyűjtemények megtekintése, rendszerezése 5 perc</p> <p>A madárijesztő készítését gyűjtőmunka előzi meg. A gyűjtés a megbeszélte szerepek szerint történik.</p>	<p>kiemelten: időtartamok, időfogalmak, általános tájékozottság*</p> <p>*mozgás tervezése mozgás szervezése, praxis, látási észlelés, hallási észlelés, térbeli irányok észlelése, kódolása, idői tájékozódás, szín, forma</p>	A gyűjtés párban és egyénileg is történhet.	frontális, individualizált munka	egyéni gyűjtőmunka, gyűjtemények megtekintése, rendszerezése	

	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport – A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (melléklet megjelölése)
				Munkaformák	Módszerek	
	<p>Felelős szerepek kiosztása, szerepekre jellemző felelősségek megbeszélése:</p> <p>arckészítő: beszerzi a testrészhez szükséges eszközöket (pl. szemüveg, barna vagy fekete fonal, gombok), fejtetőkészítő: sapkát, kalapot, hajnak való fonalakat gyűjt, törzskészítő: kinőtt, lyukas pólókat, pulóverekeket, sálakat, nyakkendőket gyűjt, végtagok készítője: kesztyűket, régi karkötőket, kitöméshez vattát gyűjt</p> <p>A tanító órát megelőző tevékenysége: Csoportonként 1–1 cirokseprű megvásárlása, a cirokseprűk nyeléhez merőlegesen a felső harmadban zsákmadzaggal egy rövidebb bot rögzítése.</p>	<p>minta, méret egyeztetése, tapintásos érzékelés, észlelés, szériális észlelési szerveződés, figyelem tónusa, figyelmi váltás, figyelem megosztása, a figyelem terjedelme, a figyelem koncentrációja a feladattartásban, monotóniatűrés, különböző időtávú emlékezet, munkaemlékezet, képzelet, fantázia, ábrázoló-kifejezőképesség: irány, arány, szög, relatív pozíció, a gondolkodás tervező, szervező funkciói: alkotó gondolkodás általánosítás, konkretizálás, analízis-szintézis, asszociációk, döntés; téri tájékozódás, beszédészlelés, beszédmegértés, minőségfogalmak, általános tájékozottság, téri tájékozódás a saját testtel összefüggésben, mások szándék-állapotának megértése, felelősségvállalás, segítségnyújtás*</p>			<p>tudatos, meghatározása a tanár által</p>	<p>szemüvegek, fonalak, gombok, fejtetők, ruhafélék, háztartási vatta, csoportonként 1–1 cirokseprű, zsákmadzag, seprűnként 1–1 db 50 cm-es bot</p> <p>szerepkártyák</p>